

Buitenlandse zaken legt regeerakkoord naast zich neer inzake kernwapens (25.2.12)

Op maandag 20 februari hadden een aantal vertegenwoordigers van de vredesbeweging (CNAPD, Vredesactie en Vrede vzw) een gesprek op het kabinet van de nieuwe minister van Buitenlandse zaken Didier Reynders. We vroegen een onderhoud om te horen hoe het Belgische beleid ten aanzien van kernwapens eruitziet in het kader van het nieuwe regeerakkoord. O.a kabinetschef François de Kerchove stond ons te woord.

Het nieuwe regeerakkoord (december 2011) bevat een passage inzake nucleaire ontwapening. Er is weliswaar geen sprake van een actieve inzet om de resterende Amerikaanse kernwapens van ons grondgebied te verwijderen, maar het regeerakkoord bevat toch enkele engagementen: *"De regering pleit voor het revitaliseren en het eerbiedigen van het non- proliferatieverdrag. Zij zal op een besliste manier ijveren voor internationale initiatieven met het oog op een verdere ontwapening - inbegrepen nucleaire - en voor een verbod op wapensystemen met een willekeurig bereik en/of die disproportioneel veel burgerslachtoffers maken."*

Realisme, geen voluntarisme

Minister Reynders zal het beleid van zijn voorgangers verder zetten: België is voorstander van een debat binnen de NAVO, maar dat zal via discreet lobbywerk gebeuren. We moeten geen demarches verwachten, de bal ligt in het kamp van de VS en Rusland. België volgt de gemeenschappelijke beslissingen binnen de NAVO. De nadruk ligt op "realisme en veiligheid", dat betekent dat België zal streven naar "zo weinig mogelijk kernwapens en een maximale veiligheid" voor ons land. De echo van Obama's streven naar een kernwapenvrije wereld lijkt wel verdwenen.

Het kabinet deelt onze analyse dat de tactische kernwapens nog van weinig militair nut zijn, maar ze zouden nog steeds een noodzakelijke politieke zekerheid voor de geallieerde landen betekenen, in het bijzonder voor een aantal Oost-Europese landen. Het NAVO-rakettenschild moet deze landen een alternatief bieden, maar biedt blijkbaar nog niet voldoende garantie aan de Baltische Staten en landen als Polen en Tsjechië. Kernwapens én een rakettenschild vormen nu het politieke cement binnen de NAVO.

Rusland vormt een probleem.

Rusland wil geen afstand wil nemen van haar kernwapens, integendeel het zou in haar recente beleid meer nadruk leggen op de rol van kernwapens omdat het qua conventionele wapentechnologie (o.a. het NAVO-rakettenschild) achterop hinkt. Het kabinet gaat niet akkoord met de stelling dat de resterende NAVO kernwapens een hindernis vormen in de onderhandelingen tussen de VS en Rusland over verdere kernontwapening. Het deelt ook niet de stelling dat de Amerikaanse kernwapens moeten teruggetrokken worden naar het grondgebied van de VS, immers de kernwapens maken deel uit van het NAVO-beleid en het is dus logisch dat ze ook op NAVO grondgebied liggen.

Bovendien blijven de Amerikaanse tactische kernwapens onze enige troefkaart in de onderhandelingen tussen de VS en Rusland. Rusland heeft immers veel meer tactische kernwapens aan de grenzen met Europa. Rusland moet transparanter zijn omtrent haar tactische kernwapens: de hoeveelheid, de plaats en de beveiliging van.

Belgische houding ten opzichte van een kernwapenvrije zone in het Midden-Oosten?

De voorbereidingen voor de conferentie die in 2012 zal plaatsvinden in Helsinki (Finland) zijn nog niet begonnen. Maar voor het kabinet is het duidelijk dat het grootste gevaar voor de regio uitgaat van een nucleair gewapend en 'onvoorspelbaar' Iran.

Belgisch beleid is ondergeschikt aan NAVO-beleid

Jaarlijks vindt er in de Algemene Vergadering van de VN een stemming plaats omtrent het opstellen van een kernwapenconventie. Dit moet leiden tot een allesomvattend akkoord dat het

ontwikkelen, testen, produceren, ontplooiën, transfereren en dreigen met of gebruiken van kernwapens verbiedt.

Dit internationaal initiatief valt voor de goede lezer perfect te rijmen met de bewuste passage in het regeerakkoord: “op een besliste manier ijveren voor internationale initiatieven met het oog op een verdere ontwapening - inbegrepen nucleaire - en voor een verbod op wapensystemen met een willekeurig bereik en/of die disproportioneel veel burgerslachtoffers maken.”

Driekwart van alle landen in de wereld stemde in december voor dit initiatief.ⁱ

België stemde tegen, net zoals de meeste andere NAVO-lidstaten. België stemt tegen omdat het gelooft in een “gradueel proces met praktische stappen, niet in een allesomvattende aanpak”. De stemming gebeurde voor de nieuwe Belgische ministers de eed aflegden op 6 december, dus de vorige minister Vanackere kon de stemming nog niet doen met het nieuwe regeerakkoord als leidraad.

Dat moet de nieuwe minster Reynders echter wel doen. Maar wellicht zal België volgend jaar opnieuw tegen stemmen, zo kunnen we vermoeden. Het kabinet lijkt het regeerakkoord immers gewoon naast zich neer te leggen. De uitleg van het kabinet is vrij simpel: België is lid van de NAVO dat een Strategisch Concept hanteert dat steunt op kernwapens en zolang er nog kernwapens zijn in de wereld zal de NAVO die behouden. De Belgische regering mag verklaren wat ze wil, het moet blijikbaar het NAVO-beleid volgen.

Pieter Teirlinck

Medewerker vzw Vrede